Rok XIII. Warszawa, dnia 5 września 1937 r. Nr. 17

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE
ORGAN ZWIĄZKU KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE

Komitet Redakcyjny: *Józef Rożkowski, Juliusz Zdanowski, Jarosław Żaboklicki.*
Redaktor — *Bolesław Obszyński.*

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi:	REDAKCJA I ADMINISTRACJA:	CENY OGŁOSZEŃ
Rocznie . . . . . zł. 28.— Półrocznie . . . . „ 14.— Kwartalnie . . . . „ 7.— Miesięcznie . . . . „ 3.— Cena Nr. pojedyńcz. . „ 1.40	Warszawa, ul. Miodowa 6. Konto czekowe w P. K. O. Nr. 1520. Nakład i wydawnictwo „Samorządowego Instytutu Wydawniczego" Sp. z ogr. odp. w Warszawie, ul. Miodowa Nr. 6. Telef. 5-92-63. Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca. Przedruk dozwolony za podaniem źródła	Strona w tekście: 300 zł., 1/2 str. 150 zł., 1/4 strony 75 zł. Poza tekstem za stronę 200 zł., 1/2 str. 100 zł., 1/4 str. 50 zł. Dla Komunalnych Kas Oszczędności bilanse i tabl. (dostarc. bezpośrednio do admin.) za str. 70 zł., 1/2 str. 35 zł., 1/4 str. 20 zł.

Lokaty z bezpieczeństwem prawnym oraz lokaty instytucji publicznych w Komunalnych Kasach oszczędności

Na podstawie rozporządzenia Prezydenta R. P. z dn. 15 lutego 1928 r. o sposobie lokowania funduszów przez osoby prawa publicznego, fundacje i osoby niewłasnowolne oraz o sposobie lokowania kaucyj składanych z tytułu obowiązku publicznego (Dz. U. R. Nr 17, poz. 141), fundusze należące do osób prawa publicznego, fundacyj i do osób niewłasnowolnych oraz do tych osób fizycznych i prawnych, których majątek z jakiegokolwiek powodu znajduje się pod zarządem kuratora, winny być lokowane z bezpieczeństwem prawnym (pupilarnym). Za lokatę z bezpieczeństwem prawnym (pupilarnym) rozporządzenie uważa między innymi: „umieszczanie funduszów w instytucjach bankowych i w komunalnych instytucjach kredytowych na książeczki wkładkowe, które z mocy obecnie obowiązujących przepisów dzielnicowych korzystają z prawa papierów posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), względnie prawo takie w przyszłości uzyskają". Za lokatę z bezpieczeństwem prawnym (pupilarnym) należy uważać taki sposób ulokowania sumy pieniężnej, w jaki może być złożona na oprocentowanie suma osoby małoletniej pozostającej pod opieką. Obowiązujące w tej materii ustawodawstwa dzielnicowe szczegółowo regulują sposób umieszczania na oprocentowanie pieniędzy osób małoletnich i bezwłasnowolnych.

Instytucje bankowe, których wkłady korzystają z przywileju pupilarności (bezpieczeństwa prawnego), mają być wg brzmienia art. 2 rozporządzenia z dn. 15.II.1928 r. oznaczone przez ustawodawstwa dzielnicowe, względnie banki te mogą uzyskać w przyszłości przywilej władz polskich. Rozporządzenie nie określa, w jakiej formie ma być nadany ten przywilej. Z logicznej interpretacji tekstu, który nadanie przywileju przez ustawodawstwa dzielnicowe stawia na równi z uzyskaniem przywileju w przyszłości od władz polskich, wynika, że konieczna jest droga ustawodawcza. Za tego rodzaju wykładnią przemawiają także argumenty historyczne. Rozporządzenie z 15.II.1928 r. uchyliło moc obowiązującą rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 3 grudnia 1924 r. o sposobie trwałego lokowania kapitałów przez osoby prawa publicznego, fundacje i osoby niewłasnowolne oraz o sposobie lokowania kaucji (Dz. U. R. P. Nr 105, poz. 953). § 2 pkt 5 uchylonego rozporządzenia za lokatę z bezpieczeństwem pupilarnym rozumiał między innymi „umieszczenie kapitałów w instytucjach bankowych i kasach oszczędności na książeczki wkładkowe, które w mocy obecnie obowiązujących przepisów dzielnicowych korzystają z prawa papierów posiadających bezpieczeństwo pupilarne, względnie prawo takie uzyskają w przyszłości w drodze ustawodawczej". Za nadawaniem prawa pupilarności lokat instytucjom bankowym w drodze ustawodawczej przemawia i ten wzgląd, że według wszystkich ustawodawstw obecnie obowiązujących na ziemiach polskich majątek osób niewłasnowolnych korzysta z wyjątkowej opieki. Praktyka ustawodawcza dotychczasowa idzie także w tym kierunku. Przywilej pupilarności nadawany bywał poszczególnym rodzajom lokat zawsze w drodze ustawodawczej (ustawa, rozporządzenie z mocą ustawy). I tak np. dla obligacyj m. st. Warszawy ustawą specjalną (Dz. U. R. P. Nr 11/1935 r. poz. 55) delegowano Ministra Skarbu do przyznawania prawa pupilarności.

Komunalne kasy oszczędności z tego przywileju nie zawsze korzystały. Przed wejściem w życie rozporządzenia Prezydenta R. P. z dn. 13 kwietnia 1927 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 339) obowiązywały odpowiednie przepisy dzielnicowe. Na terenie b. zaboru austriackiego go-

tówka nieletniego „ma być złożona za oprocentowaniem w kasach publicznych albo nawet u osób prywatnych za ustawowym ubezpieczeniem“ (§ 230 K. C. A.). Na podstawie § 194 cesarskiego patentu z 9 sierpnia 1854 r. (Dz. U. P. Nr 208) wolno było lokować majątek osób niewłasnowolnych między innymi w krajowych kasach oszczędności. Stwierdzenie pupilarności kwot ulokowanych na książeczki oszczędnościowe kas komunalnych znalazło dopiero wyraz w rozporządzeniu z dn. 13.IV.1927 r. [1]). W b. zaborze pruskim można było lokować pieniądze z pupilarnym zabezpieczeniem w komunalnej kasie oszczędności (§ 1807 Kodeksu Cyw. z 1896 r. B. G. B.), o ile właściwa władza państwowa (von der zuständingen Behörde des Bundesstaats, in welchem sie ihren Sitz hat) uznała ją za nadającą się do umieszczania pieniędzy pupilarnych. W b. zaborze rosyjskim — kas komunalnych nie było. Wolno było natomiast lokować pieniądze pupilarne w gminnych kasach pożyczkowo-oszczędnościowych.

Rozporządzenie z dn. 13.IV.1927 r. w art. 20 nadało K. K. O. przywilej, że wkłady na książeczki oszczędnościowe w komunalnych kasach oszczędności posiadają charakter funduszów ulokowanych z bezpieczeństwem prawnym (pupilarnym). Rozporządzenie z dn. 24 października 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 95, poz. 860) przywilej ten zawiera w art. 37.

Na tle rozporządzenia z 1927 r. komunalnym kasom oszczędności wolno było przyjmować na książeczki oszczędnościowe wszelkiego rodzaju wkłady pieniężne. Rozporządzenie to nie zawierało żadnych ograniczeń co do osób, które mogły składać lokaty na książeczki oszczędnościowe. Na tym tle powstała w K. K. O. duża liczba książeczek oszczędnościowych wystawionych nie na oszczędności, a na lokaty o charakterze finansowym. Przy nowelizacji przepisów o K. K. O. w rozporządzeniu z dnia 24.X.1934 r. ukazał się w art. 31 ust. (3) zakaz wystawiania książeczek oszczędnościowych na lokaty finansowe. Na podstawie tego przepisu kasy oszczędności nie mogą wystawiać książeczek oszczędnościowych z tytułu jakichkolwiek lokat, składanych przez instytucje finansowe i ubezpieczeniowe. Rozporządzenie wykonawcze z dn. 16.III.1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173) uprawnia komunalne kasy oszczędności do przyjmowania na imienne książeczki wkładkowe lokat, a w szczególności lokat instytucji finansowych i ubezpieczeniowych (§ 21 pkt 5). W świetle tych przepisów w K. K. O. lokowane być mogą różnego rodzaju fundusze na książeczkach oszczędnościowych i na książeczkach wkładkowych imiennych. Z intencji ustawodawcy i z brzmienia przepisów wynika, że książeczka wkładkowa imienna nie może nosić nazwy książeczki oszczędnościowej, a zatem tylko wkłady na książeczki oszczędnościowe korzystają z przywileju pupilarności, wobec wyraźnego przepisu art. 37 rozporządzenia z 24.X.1934 r. Od lokat na książeczki należy rozróżnić lokaty na r-kach bieżących i innych sum instytucyj prawa publicznego.

Z pupilarnej pewności lokat wynika, że sumę złożoną na książeczkę traktuje się jak gotowiznę. Rozporządzenia o K. K. O. potwierdzają to i zezwalają na przyjmowanie książeczek K. K. O. na kaucje i wadia na równi z gotowizną. Zastrzec przy tym wypada, że książeczki składane na kaucje nie mogą zawierać żadnych zastrzeżeń, ograniczających osobę odbiorcy lub sposób odbioru sumy wkładu.

Lokaty małoletnich i bezwłasnowolnych.

Zasadniczym typem lokaty z pupilarnym (prawnym) bezpieczeństwem jest wkład na książeczkę pieniędzy osób nieletnich i ubezwłasnowolnionych, a także pieniędzy majątków pozostających pod kuratelą. W prawodawstwach obowiązujących na ziemiach Polski istnieje obowiązek składania na oprocentowanie wszelkich sum, jakie przypadają nieletnim i niewłasnowolnym, po potrąceniu kwot potrzebnych na normalną administrację i utrzymanie pupila (w szerokim znaczeniu słowa utrzymanie, a więc mieszkanie, wyżywienie, nauka itp.).

Ustawy cywilne austriackie przewidują w § 230, że z gotówki nieletniego powinno pozostać w ręku opiekuna tylko tyle, ile potrzeba na wychowanie sieroty i na porządne prowadzenie gospodarstwa, reszta winna być użyta na spłatę ewentualnych długów lub inne korzystne potrzeby, a jeżeli nie ma korzystniejszej lokaty, winna być złożona *w kasie publicznej na procent*. Kodeks Cywilny z 1896 r. (B. G. B.), obowiązujący na ziemiach zachodnich, daje wyraźną dyspozycję ulokowania pieniędzy pupila w § 1806, który przewiduje, że opiekun winien *umieścić na procent* pieniądze należące do majątku pupila, o ile ich nie potrzeba trzymać w pogotowiu na opędzanie wydatków. K. C. P. obowiązujący w b. Królestwie Kongresowym przewiduje w art. 432 obowiązek opiekuna „*korzystnego użycia wpływów nad wydatki zbywających*“. O ile opiekun w ciągu 6 miesięcy nie ulokuje korzystnie pieniędzy pupila, winien jest płacić od sum pozostających w jego ręku „prowizje“. Wysokości prowizji (oprocentowania) K. C. P. nie przewiduje. Zwód Praw Ros. X tom. cz. I, obowiązujący na kresach wschodnich, przewiduje w art. 268, że pieniądze małoletniego należy oddawać osobom prywatnym *za oprocentowaniem pod pewny zastaw* lub zabezpieczenie albo na weksle, bądź używać na handel, przedsiębiorstwo i temu podobne cele, bądź składać *za oprocentowaniem* między innymi w państwowych kasach oszczędności. Projekt Ministerstwa Sprawiedliwości w sprawie zmian w Prawie Cywilnym Ziem Wschodnich przewiduje, że kapitały należące do małoletnich, o ile nie są potrzebne na bieżące wydatki i prowadzenie gospodarstwa, winny być ulokowane w sposób wskazany w rozporządzeniu z dn. 3.XII.1924 r. (uchylone rozporządzeniem z dn. 15 lutego 1928 r.).

Rozporządzenia z 1924 r. i z 1928 r. o sposobie lokowania funduszów z pupilarnym bezpieczeństwem wprowadziły jednolity system lokowania kapitałów osób niewłasnowolnych i nieletnich. Na podstawie tych przepisów pieniądze małoletnich i bezwłasnowolnych mogą być lokowane między innymi na książeczkach oszczędnościowych komunalnych kas oszczędności.

---

1) Księga pamiątkowa Kas Oszczędności w Małopolsce — Lwów 1927 r., str. XXI.

Książeczka winna być wystawiona na imię nieletniego, o czym należy umieścić w samej książeczce odpowiednią wzmiankę. Ma to znaczenie z uwagi na prawo dysponowania wkładem. Pod rządem różnych prawodawstw sprawa dysponowania wkładem nieletniego przedstawia się rozmaicie. Pod rządem K. C. A. opiekun winien zarządzać majątkiem nieletniego (§ 188) z całą przezornością uczciwego i pilnego ojca rodziny (§ 228). Ponieważ pieniądze złożone na książeczkę prawo austriackie uważa za majątek główny (§ 230), naruszenie którego wymaga zezwolenia sądu (§ 220), przeto podnoszenie wkładu wymaga zezwolenia sądu. B. G. B. obowiązujące w woj. zachodnich i na Śląsku przewiduje w § 1809, że do podniesienia pieniędzy potrzebne jest zatwierdzenie (zgoda) opiekuna przydanego lub sądu opiekuńczego. Zastrzeżenie o tym ma być wpisane do książeczki, przy czym powinno być podpisane przez opiekuna przydanego, względnie na podstawie upoważnienia sądu opiekuńczego. Zresztą w myśl B. G. B. na samo złożenie wkładu pupila wymagane jest zatwierdzenie opiekuna przydanego lub sądu opiekuńczego. Wszelkie zatem czynności zdziałane z książeczką oszczędnościową muszą być dokonywane z zachowaniem przepisów prawnych o zarządzie majątkiem pupila. K. C. P. obowiązujący w b. Kongresówce przewiduje w art. 442, że opiekun może podnosić kapitały niehipotekowane bez szczególnego upoważnienia rady familijnej, chyba żeby był w tej mierze ograniczony przez radę. Rada może ograniczyć opiekuna. W wypadku ograniczenia, opiekun przydany winien zawiadomić o tym dłużników małoletniego (art. 443). W wypadku lokaty pieniędzy małoletniego w K. K. O. dłużnikiem będzie kasa. W książeczce winno być zastrzeżenie, że wkład stanowi własność małoletniego i że dysponuje nim opiekun w ramach art. 442 K. C. P. Ograniczenie praw opiekuna przez radę familijną, o czym kasa będzie zawiadomiona przez opiekuna przydanego — winno być umieszczone w księdze zastrzeżeń nawet bez przedstawienia książeczki kasie. Na wkłady małoletnich należy wystawiać książeczki imienne, gdyż ograniczenia z art. 442 i 443 K. C. P. do książeczek okazicielskich nie miałyby zastosowania, a przecież z uwagi na ochronę prawną majątku nieletniego ograniczenia te winny być uwidocznione w samej książeczce. Na podstawie T. X Cz. I Zwodu Praw. Ros. małoletni ma opiekę lub kuratelę w zależności od wieku. Opiekun w myśl art. 266 zarządza i dogląda majątku małoletniego. Jednakże fundusze małoletnich złożone w instytucjach kredytowych mogą być z nich wydawane w całości lub w części przed dojściem małoletniego do lat 17 na żądanie sądu. Natomiast jeśli małoletni złożył na własne imię wkład, może nim dysponować bez udziału opiekuna i kuratora na zasadach ogólnych (Uwaga 1 do art. 268). Po skończeniu lat 17 niepełnoletni obejmuje zarząd majątku, jednakże podnosić pieniądze z instytucji kredytowych może tylko za zgodą i za podpisem swoich kuratorów. A zatem w książeczce wkładkowej należy zastrzegać tylko, że wkład przypada dla małoletniego lub niepełnoletniego, o ile wkład złożył opiekun, niepełnoletni zaś dysponuje sam, lecz za zgodą i za podpisem kuratora. Wkład małoletniego lub niepełnoletniego, złożony przez niego osobiście nie podlega żadnym ograniczeniom.

Na terenie b. zaboru austriackiego mogły być składane w K. K. O. fundusze wspólnych kas sierocych. Wspólne kasy sieroce zwinęło rozporządzenie Prez. R. P. z dn. 22.XII.1924 r. (Dz. U. R. P. Nr 116, poz. 1001), zaś książeczki wkładkowe na wierzytelności kas sierocych przerachowano rozporządzeniem Ministrów Sprawiedliwości i Skarbu z dn. 2 września 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr 92, poz. 652).

Wszystkie ustawodawstwa przewidują, że przepisy o opiece nad majątkiem małoletnich odnoszą się także do majątku osób ubezwłasnowolnionych oraz do majątków osób fizycznych pozostających z jakichkolwiek powodów pod kuratelą. Zatem kuratorzy marnotrawców, niedorozwiniętych, chorych umysłowo itp. mogą lokować w komunalnych kasach oszczędności pieniądze należące do tych osób. Majątek osób nieobecnych może być również lokowany w K. K. O. Na podstawie § 282 K. C. A. osoby pozostające pod opieką ustawy (§ 21 K. C. A.) posiadają kuratorów o zakresie uprawnień, jak opiekunowie nieletnich. § 1911 B. G. B. ustala zakres praw i obowiązków kuratora nieobecności taki, jaki przewidziany jest dla opiekunów. Pod rządem ustaw cywilnych austriackiej i pruskiej majątek nieobecnych zrównano w prawach z majątkiem nieletnich.

Na obszarze b. zaboru rosyjskiego obowiązuje jednolicie K. C. P., który przewiduje w art. 36 obowiązek mianowania kuratora osoby nieobecnej dla zarządzania jej majątkiem. Zakres uprawnień i obowiązków kuratora określa sąd (art. 38). Nadzór nad czynnościami kuratora sprawuje prokurator (art. 39). Przepisy K. C. P. o nieobecnych nie zawierają nigdzie dyspozycji o tym, w jaki sposób mają być lokowane pieniądze nieobecnych. Ponieważ zachodziły wypadki, że prokuratorzy żądali wycofania wkładu nieobecnego z K. K. O. i lokowania go w innych instytucjach posiadających przywilej pupilarności, na tym miejscu wyjaśniamy, że żądanie to było niesłuszne z punktu widzenia obowiązujących przepisów, gdyż rozporządzenie z 15.II.1928 r. pozwala na lokowanie w K. K. O. funduszów osób fizycznych, których majątek z jakiegokolwiek powodu znajduje się pod zarządem kuratora.

(Dok. nast.). *Stanisław Sakłak.*

Aktywność w prowadzeniu K. K. O.

Powszechnie wiadomo, że powodzenie i rozwój każdego przedsiębiorstwa zależy w znacznym stopniu od doboru personelu, szczególnie kierowniczego, oraz od sumy dobrej woli i nacechowanej inicjatywą pracy, którą personel ten włoży w pełnienie swych czynności.

Mówiąc o zarządzaniu komunalnymi kasami oszczędności, możemy odróżnić w nim — właściwości czynne lub bierne.

Ustawiczna troska o dobro kasy, usuwanie z drogi wszystkiego, co by jej choćby najmniejszą ujmę przynieść mogło, konsekwentne przysparzanie kasie

elementów niezbędnych dla rozwoju — jest to zarządzanie czynne.

Natomiast poprawne na pozór, lecz stereotypowe załatwianie spraw bieżących, a więc przyjmowanie wkładów oszczędnościowych od tych osób, które się zgłoszą do K. K. O. z własnego impulsu, otwieranie rachunków czekowych tym, którzy się sami o to dopominają, wykonywanie okólników Związku K. K. O. z tą tylko myślą, żeby się nie narazić na zarzut lub upomnienia, bezplanowe udzielanie pożyczek, spełnianie czynności administracyjno - gospodarczych z roku na rok się powtarzających, szablonowe obchodzenie „Dnia Oszczędności“ na skutek zaleceń z góry — jest to zarządzanie bierne.

Tak prowadzona kasa może wprawdzie istnieć, może nawet automatycznie poczynić pewne postępy w zwiększaniu swych operacji, lecz nigdy nie wykorzysta w pełni swych możliwości w zakresie opanowania terenu, nie wyrobi sobie należytego zaufania i wzięcia wśród miejscowych obywateli i pozostanie w tyle za innymi kasami pracującymi w zbliżonych warunkach rozwojowych.

Ponieważ głównym zadaniem kas komunalnych jest gromadzenie wkładów, słusznie się bierze ten miernik dla oceny energetycznego pierwiastka w pracy poszczególnych kas.

Otóż, jeśli się zbada cyfry porównawcze zaczerpnięte z bilansów K. K. O., widzi się, przy ogólnym znacznym postępie, niewspółmierność rezultatów pracy niektórych kas z możliwościami odnośnych terenów, innymi słowy dochodzi się do przekonania, że pewna ilość tych instytucji, działając w skromniejszych i mniej zasobnych ośrodkach, prześcignęła swoje siostrzyce mające znacznie korzystniejsze warunki rozwojowe. Jakiż stąd wniosek? Wniosek jest ten, że nasilenie aktywności w prowadzeniu poszczególnych K. K. O. jest różnorakie, czyli że w niektórych kasach dają się zauważyć mniej lub więcej wyraźne oznaki bierności.

Jeśli to przyjąć za pewnik, można wysnuć drugi wniosek, że dla umożliwienia dalszego podciągnięcia K. K. O. wzwyż objawy te muszą zniknąć z tych ośrodków, gdzie jeszcze istnieją.

Nie ulega wątpliwości, że rola kierownika czy kierownictwa kasy nie jest łatwą i że pod wpływem napotykanych trudności może czasem człowieka ogarnąć zniechęcenie. Jest to jednak uczucie, któremu kierownik K. K. O. nie powinien się poddawać, gdyż inaczej nie będzie mógł sprostać swemu zadaniu.

Dla dokładniejszego zilustrowania możliwych różnic w pełnieniu czynności kierowniczych nie od rzeczy będzie przytoczyć parę charakterystycznych wypadków, które się mogą zdarzyć, oraz faktów, które istotnie miały miejsce w niektórych kasach.

Jeżeli dyrektor, siedząc w swoim gabinecie, słyszy podniesiony głos klienta roszczącego jakąś pretensję do K. K. O. lub niezadowolonego z postępowania danego pracownika, a mimo to pozostawi kwestię jej własnemu losowi — okaże bierność; jeśli zaś niezależnie od tego, czy jest zajęty inną sprawą czy też nie, wyjdzie na salę, wniknie w istotę sporu i postara się go pomyślnie zlikwidować, udowodni, że jest troskliwym kierownikiem, któremu dobro instytucji leży na sercu.

Drugi przykład. Jeśli dyrektor, w rozmowie ze zgłaszającym się w sprawie pożyczkowej kierownikiem jakiejś odległej szkoły nie biorącej udziału w akcji oszczędnościowej K. K. O., nie skorzysta z doskonałej okazji dla poruszenia tej kwestii, przejawi bierność graniczącą z obojętnością; gdy zaś wyłoży kierownikowi szkoły istotę działalności kasy, stopień zabezpieczenia wkładów, umotywuje konieczność popierania lokalnej instytucji finansowej, zaopatrzy go w materiał propagandowy, czyniąc to wszystko bądź dla natychmiastowego wciągnięcia danej szkoły do współpracy z K. K. O., bądź dla przygotowania przynajmniej gruntu na przyszłość, wykaże aktywność, właściwie mówiąc minimum aktywności, ponieważ obowiązkiem kierownictwa kasy jest dotrzeć do niewykorzystanych jeszcze placówek, nie zaś tylko czekać na okazję.

Jak doniosłe znaczenie dla instytucji finansowej ma należyty kontakt kierownictwa kasy z klientami i odpowiednie ich traktowanie, może wykazać następujący fakt zaczerpnięty z praktyki jednej z kas komunalnych.

Zgłosił się do niej mało znany personelowi, zamożny jednak i wpływowy obywatel, wyrażając niezadowolenie z jakiegoś posunięcia kasy w stosunku do niego.

Spotkawszy się z oschłą i zdawkową odpowiedzią pracownika przy okienku wpadł w tak wielkie rozdrażnienie, iż zapowiedział zerwanie wszelkich stosunków z kasą, polecił zamknąć swoje konto oszczędnościowe i wypłacić mu kilkutysięczny wkład złożony a vista.

Słysząc głośną rozmowę dyrektor wyszedł na salę, przedstawił się wzburzonemu klientowi i zaprosił go do swego gabinetu dla wyjaśnienia istoty rzeczy.

Podczas rozmowy okazało się, że klient ma słuszność i że jego żądanie może być zaspokojone bez żadnej ujmy dla K. K. O.

Obywatel ujęty przychylną decyzją i uprzejmością dyrektora radykalnie zmienił swe stanowisko względem instytucji i nie tylko nie wycofał wkładu, lecz nazajutrz ulokował w kasie dodatkowo dość pokaźną sumę.

Dzięki więc aktywności dyrektora kasa odniosła oprócz doraźnego sukcesu materialnego również korzyść moralną, gdyż zamiast jak najgorzej usposobionego dla niej człowieka — pozyskała sympatyka, którego opinia może odpowiednio oddziaływać na innych.

Znamienny wypadek zdarzył się również na terenie innej kasy. W ostatnim dniu płatności, już po upływie dni respektowych, weksel na znaczną kwotę miał iść do protestu, a to z tego powodu, że przedstawiony kasie weksel prolongacyjny nie był zaopatrzony w drugie żyro niejakiego pana X. Ponieważ ten właśnie brakujący podpis stanowił główne zabezpieczenie długu, zaś interes K. K. O. ze względów lokalnych o charakterze wyjątkowym wymagał uniknięcia protestu, dyrektor skomunikował się telefonicznie z p. X. nakłaniając go do niezwłocznego przy-

jazdu do kasy celem podpisania wekslu prolongacyjnego.

Wobec tego, że perswazje nie odniosły skutku i p. X. wysuwał najrozmaitsze preteksty dla uniknięcia żyra, dyrektor zaraz po skończeniu rozmowy telefonicznej wynajął taksówkę i udał się z wekslami do majątku p. X., który na skutek osobistego zjawienia się dyrektora musiał omawiany weksel zażyrować. Tak więc sprawa, która przy biernym potraktowaniu byłaby od razu stracona, przy przeciętnej zaś aktywności upadłaby po bezskutecznej rozmowie telefonicznej, została wygrana dzięki uporczywemu w obronie interesów kasy kierownikowi.

Na ogół wpływanie na opornych klientów i windykacja zalegających wierzytelności wymaga bodaj że najwięcej sprężystości ze strony K. K. O., jak również należytego orientowania się w sposobach windykacji, jakie należy stosować w odniesieniu do rozmaitych kategorii źle wypłacalnych dłużników, wśród których można wymienić mało uświadomionych, zubożałych, niedbałych, opornych i złośliwych.

Mając do czynienia z ludźmi o zdeklarowanej złej woli trzeba być stanowczym i nieustępliwym, ten bowiem warunek decyduje o skuteczności wywieranej przez K. K. O. presji. Energiczna postawa kasy w tych wypadkach nie tylko daje bezpośredni efekt materialny, lecz działa odstraszająco na tych dłużników, którzy by się mogli okazać w przyszłości złymi płatnikami i oprócz tego robi dodatnie wrażenie na wkładcach.

Jednakże w gorliwości windykacyjnej, jak zresztą we wszystkim, należy unikać przesady, gdyż stosowanie ostrych środków tam, gdzie wystarczy nacisk moralny i należyte wytłumaczenie sprawy klientowi, nie jest wskazane ze względu na wzbudzanie niepożądanego rozgoryczenia i na przeciwdziałanie w ten sposób wyrobieniu kasie popularności.

Skutecznym środkiem prewencyjnym w zakresie mnożenia się protestów jest również pouczanie przy każdej okazji mniej uświadomionych klientów o konieczności dotrzymywania terminów i o tym, jakie skutki pociąga za sobą nadużycie zaufania kredytodawcy.

Dla tych osób, które w charakterze wystawców bądź też poręczycieli położyły swoje podpisy na wekslach następnie zaprotestowanych, należy prowadzić „czarną listę" celem uchronienia kasy od błędnego kroku, jak również celem łatwiejszego uprzytomnienia zainteresowanym, że fakt dopuszczenia wekslu do protestu, nie mówiąc już o egzekucji, utrudnia na czas dłuższy, jeżeli nie uniemożliwia nawiązanie ponownych stosunków kredytowych z K. K. O.

Mówiąc ogólnie, mnożenie się weksli nieuregulowanych w terminie świadczy o nieostrożnej polityce kredytowej, której skutki może w pewnej mierze zneutralizować przede wszystkim intensywna i umiejętna działalność windykacyjno - egzekucyjna. Bierność w tym względzie prowadzi do zapchania się protestami, do wykazywania deficytów, a w ostrzejszych wypadkach nawet do likwidacji instytucji.

Na równi z innymi zaletami aktywnego kierownika K. K. O., o których była mowa wyżej, należy postawić odporność na prośby wzgl. na wpływy w sprawach nie leżących w interesie instytucji bądź też niepokrywających się z obowiązującymi przepisami. W tej dziedzinie stwarzającej nieraz drażliwe sytuacje otwiera się przed kierownictwem K. K. O. może najszersze pole działania dla wykazania zdolności dyplomatycznych i mocy charakteru. Ułatwieniem w normowaniu warunków lokalnych jest nowe prawo o K. K. O., które precyzuje ingerencję władzy nadzorczej, określa odpowiedzialność dyrektora zarządzającego, lecz równocześnie utrwala jego stanowisko.

Dla scharakteryzowania sytuacji, jaka się może wytworzyć przez zbytnią ustępliwość, można przytoczyć następujący fakt z przed kilku laty. W pewnej komunalnej kasie oszczędności zauważono znaczne pogorszenie się interesów w postaci zamrożenia funduszów, zwiększenia się weksli nieuregulowanych i obniżenia się rentowności. Przeprowadzone badanie wykazało jaskrawą nieodporność ówczesnego dyrektora na wpływy szeregu osób, którym bał się narazić, co oprócz innych ujemnych skutków spowodowało przekroczenie przepisów statutowych.

Kierowanie się pobudkami samozachowawczymi zostało wyraźnie uwidocznione i w rezultacie doprowadziło do wręcz odwrotnego skutku, mianowicie do utraty stanowiska.

W dotychczasowych wywodach oświetliliśmy działalność K. K. O. na zewnątrz, tj. w stosunkach z klientami, nie było jednak mowy o wewnętrznej pracy organizacyjno - manipulacyjnej, której poprawność i powodzenie zależy również od przewagi pierwiastków czynnych w działalności kierownictwa.

Wyrazem aktywności jest inicjatywa, która niekoniecznie musi mieć cechy wynalazku, lecz może być stosowana w drobniejszych sprawach i w sumie przynieść wydatną korzyść kasie. Wnikanie w przebieg czynności wykonawczych, ulepszanie organizacji pracy, oddziaływanie na personel, dbałość o stronę gospodarczą są to warunki niezbędne dla należytego funkcjonowania instytucji. W jednym z przytoczonych wyżej wypadków była mowa o tym, że niewłaściwe potraktowanie klienta przez pracownika K. K. O. o mało nie naraziło jej na nieprzyjemne następstwa, których udało się uniknąć dzięki interwencji dyrektora. Ponieważ jednak dyrekcja nie ma możności, szczególnie w więcej ruchliwych kasach, rozciągnąć drobiazgowego nadzoru nad stroną wykonawczą, powinna dbać o należyty dobór i wyrobienie personelu. Podobnie bowiem, jak kapelmistrz może osiągnąć sukces tylko wtedy, gdy dyryguje dobrą orkiestrą, tak samo i rozwój instytucji uzależniony jest od zgranej współpracy dyrekcji i pracowników.

Każdy pracownik K. K. O. powinien być przeświadczony o doniosłości spełnianych obowiązków i pamiętać o tym, że los jego ściśle jest związany z losem instytucji.

Zarówno z okólników Związków K. K. O., jak i z artykułów umieszczanych na łamach „Oszczędności", wyziera tendencja do niedopuszczenia do zasklepiania się kas komunalnych w przestarzałych normach w jakiejkolwiek bądź dziedzinie pracy, w szczególności zaś w zakresie propagandy oszczędności. Sugeruje się kasom co raz to nowe pomysły dla ożywienia ich dzia-

łalności i dla wzmożenia osiąganych rezultatów. Ostatnio wysunięty był nawet niezły w zasadzie projekt scentralizowania i ujednostajnienia propagandy oszczędności, a sprawa tworzenia kadr osób spośród społeczeństwa dla współdziałania z K. K. O. w akcji oszczędnościowej była wielokrotnie omawianą.

Wszystkie te starania nie osiągną wszakże w całości zamierzonego celu w tych coraz już mniej licznych na szczęście ośrodkach, gdzie nie domaga aktywność władz lokalnych w prowadzeniu K. K. O.

Edmund Kazimirski.

Komunalne Kasy oszczędności województw centralnych i wschodnich w pierwszym półroczu roku bieżącego

Jak stwierdza sporządzone przez biuro Związku K. K. O. w Warszawie zestawienie bilansów brutto na dz. 30 czerwca rb. dla zrzeszonych komunalnych kas oszczędności województw centralnych i wschodnich, kasy tego terenu w pierwszej połowie roku bieżącego wykazują nie notowaną dotychczas dynamikę rozwojową. Dotyczy to w szczególności pracy K. K. O. na odcinku gromadzenia wkładów zwłaszcza oszczędnościowych, które w ciągu pierwszego półrocza rb. wzrosły mniej więcej o sumę równą przyrostowi w ciągu całego roku ubiegłego. Osiągnięte na tym odcinku wyniki przedstawiają się jak następuje:

Wkłady na książeczki oszczędnościowe w tys. zł

Województwa	31.XII.36	31.III.37	30.VI.37	Przyrost kwartalny
M. st. Warszawa	85.266	92.413	99.804	+ 7.391
Warszawskie	32.004	34.483	37.102	+ 2.619
Łódzkie	13.352	14.357	15.522	+ 1.165
Kieleckie	13.176	13.845	14.094	+ 249
Lubelskie	7.122	7.711	8.170	+ 459
Białostockie	4.599	4.786	4.959	+ 173
Wileńskie	6.053	6.526	6.703	+ 177
Nowogródzkie	1.337	1.560	1.687	+ 127
Poleskie	1.726	1.757	1.844	+ 87
Wołyńskie	3.195	3.514	3.658	+ 144
Razem	167.830	180.952	193.543	+12.591

Razem w ciągu dwu pierwszych kwartałów roku bieżącego stan wkładów na książeczki oszczędnościowe wzrósł o zł 25.713 tys. a w stosunku procentowym do stanu na ultimo roku ubiegłego o 15,4%. Są to wyniki, podkreślamy, dotychczas na naszym terenie nie notowane. Niewątpliwie decydującym czynnikiem pozwalającym na osiągnięcie takich rezultatów jest poprawa koniunktury we wszystkich dziedzinach życia gospodarczego. Nie małą jednak rolę odegrała tu wszechstronna propaganda prowadzona systematycznie bądź lokalnie przez poszczególne placówki, bądź też centralnie przez Związek K. K. O. Poza tym należyte i sprawne funkcjonowanie aparatu K. K. O. jest czynnikiem potęgującym zaufanie społeczeństwa.

Podobnie jak w kwartale poprzednim, wzrost wkładów wykazują kasy na terenie wszystkich województw. O ile jednak w pierwszym kwartale przyrost ten był bardziej równomierny w poszczególnych okręgach, o tyle w kwartale sprawozdawczym większe nasilenie przybiera w okręgach bardziej uprzemysłowionych. Okręgi rolnicze w okresie przednówkowym wykazują przyrost stosunkowo niewielki. Największy przyrost jak zwykle wykazuje K. K. O. m. st. Warszawy, reprezentująca około 52% ogółu wkładów K. K. O. woj. centralnych i wschodnich, a następnie kasy województw: warszawskiego i łódzkiego.

Na ogólną sumę zł 193.543 tys. wkładów zdeponowanych na książeczki oszczędnościowe na wkłady osób prywatnych przypada zł 167.713 tys., wkłady zaś osób prawa publicznego stanowią sumę zł 25.830 tys. Wśród tych ostatnich główną pozycję stanowią lokalne (miejskie i powiatowe) fundusze emerytalne. Natomiast lokaty instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych z rachunku tego zostały całkowicie wyeliminowane, a przeniesione do pozycji kredytów uzyskanych.

Jeszcze większą dynamikę od wkładów na książeczkach oszczędnościowych wykazują rachunki czekowe, stan których na ultimo kwartału wynosi zł 62.450 tys. Przyrost kwartalny na tym rachunku wyraża się sumą zł 8.296 tys., półroczny zaś — kwotą zł 15.763 tys.

Łączny stan wkładów oszczędnościowych, rachunków czekowych i sald kredytowych na rachunkach otwartego kredytu przedstawia się, jak następuje (w tys. zł):

Rodzaj wkładów	31.XII.36	31.III.37	30.VI.37	Przyrost kwartalny
Wkłady oszczędnościowe prywatne	144.630	157.396	167.715	+10.317
Wkłady oszczędnościowe instyt. prawno-publ.	23.200	23.556	25.830	+ 2.274
Razem wkłady oszczędnościowe	167.830	180.952	193.543	+12.591
Wkłady na r-ki czekowe	46.687	54.154	62.450	+ 8.296
Salda kredytowe r-ków otw. kred.	890	915	980	+ 65
Wkłady ogółem	215.407	236.021	256.973	+20.952

Stały wzrost rachunków wkładowych pozwolił na powiększenie w szerszych niż w pierwszym kwartale granicach akcji kredytowej, której rozmiary w ciągu kwartału sprawozdawczego wzrosły o zł 10.663 tys. Wzrost akcji kredytowej oparty był wyłącznie na przypływie świeżych wkładów, nowych kredytów kasy w ciągu kwartału sprawozdawczego nie zaciągały zupełnie. Stan udzielonych kredytów na terenie K. K. O. poszczególnych województw ujmuje poniższe zestawienie:

Województwa	31.XII.36	31.III.37	30.VI.37	Różnica
M. st. Warszawa	70.857	75.122	78.030	+ 2.908
Warszawskie	32.090	33.250	35.020	+ 1.770
Łódzkie	14.201	17.539	19.241	+ 1.702
Kieleckie	16.201	16.283	18.796	+ 2.513
Lubelskie	11.784	12.245	12.817	+ 572
Białostockie	8.954	8.615	8.787	+ 172
Wileńskie	6.656	6.919	7.020	+ 101
Nowogródzkie	4.002	4.219	4.411	+ 192
Poleskie	2.719	2.696	3.006	+ 310
Wołyńskie	6.467	6.600	7.023	+ 423
Razem	173.931	183.488	194.151	+10.663

Jeśli chodzi o poszczególne rachunki kredytowe, najpoważniejsze zwiększenie wykazują pożyczki wekslowe, których stan w ciągu pierwszego półrocza rb. wzrósł o zł 11.600 tys. do zł 61.656 tys. Wzrósł o poważną sumę zł 4.247 tys. do zł 14.202 tys. portfel weksli zdyskontowanych, co pozostaje w związku z ożywieniem obrotów gospodarczych. Zmalały natomiast o zł 1.796 tys. w ciągu półrocza weksle protestowane. Stanowią one w końcu czerwca rb. zł 6.183 tys. co nie przekracza 3,2% ogólnej sumy udzielonych przez kasy kredytów. Inne rachunki kredytowe w porównaniu ze stanem na ultimo pierwszego kwartału niewielkim uległy zmianom. Stan układów konwersyjnych wynosi ogółem zł 24.315 tys. Suma ta zdaje się być ostateczną. Niemal bowiem wszystkie układy konwersyjne przedstawione przez K. K. O. Komitetowi Konwersyjnemu do zatwierdzenia zostały do dnia 30 czerwca rb. rozpatrzone.

Pogotowie płatnicze kas stale jest utrzymywane na wysokim poziomie. Wynosi ono na ultimo czerwca rb. zł 47.126 tys., nie licząc w tym wolnych kredytów redyskontowych oraz pogotowia płatniczego w postaci papierów wartościowych dających się z łatwością upłynnić. Portfel papierów wartościowych wzrósł w ciągu kwartału sprawozdawczego o zł 5.568 tys. do sumy zł 48.443 tys.

Inne pozycje bilansowe nie wykazują poważniejszych zmian.

Rentowność K. K. O. w roku bieżącym, aczkolwiek jeszcze nie zupełnie ugruntowana, przedstawia się na ogół lepiej niż w roku ubiegłym. Saldo kosztów handlowych, odsetek zapłaconych oraz innych rachunków wynikowych ujemnych wynosi za pierwsze półrocze zł 8.969 tys. Odsetki natomiast zainkasowane łącznie z rachunkiem wynikowym dodatnim wynoszą zł 11.417 tys. Pozostaje różnica zł 2.448 tys. Rzecz prosta nie można tej sumy uważać w pełni za zysk K. K. O. Potrąceniu z niej ulegną odsetki od wkładów za pierwsze półrocze w tych kasach, które jeszcze stosują roczną kapitalizację. Poza tym nie uwzględniono na razie amortyzacji i innych odpisów. Przeciętnie jednak w porównaniu z rokiem poprzednim widoczna jest niewielka poprawa.

W. W.

Kronika krajowa

Walne zgromadzenie Związku K. K. O. w Poznaniu.

W dniu 2 lipca br. odbyło się w Poznaniu konstytucyjne walne zgromadzenie Związku Komunalnych Kas Oszczędności utworzonego na mocy statutu nadanego przez Min. Skarbu z dn. 15.V.37 (Monitor Polski Nr 124, poz. 193). W zebraniu wzięło udział 102 delegatów reprezentujących 98 kas, na ogólną ich liczbę 114. Większość delegatów (66) stanowili przewodniczący i członkowie Rad K. K. O.

Na przewodniczącego zgromadzenia wybrano p. radcę Wybieralskiego, kierownika Ubezp. Krajow. i członka Rady K. K. O. m. Poznania.

W wyniku tajnego głosowania na stanowisko Prezesa Związku K. K. O. wybrano p. L. Barciszewskiego, prezydenta m. Bydgoszczy i Prezesa Komunalnego Związku Kredytowego; na stanowisko Wiceprezesa Związku wybrano p. radcę Wybieralskiego.

Do Zarządu zostali wybrani p.p starosta N. Dąbrowiecki, dyr. Fr. Linke, dyr. M. Moczyński, prezydent L. Raszeja i burmistrz W. Sołtysiak; na zastępców członków Zarządu p.p. burmistrz A. Felski, starosta J. Kozłowski i dyr. J. Pawlak. Do Zarządu wejdzie poza tym Dyrektor Związku K. K. O. oraz delegat Komunalnego Banku Kredytowego.

Do Komisji rewizyjnej wybrano p.p. burmistrza T. Fenrycha, starostę M. Galusińskiego i dyr. K. Sobolewskiego.

Po dokonaniu wyborów władz Związku zgromadzenie uchwaliło preliminarz budżetowy na II półrocze 1937, zamykający się po obu stronach sumą zł 128.150 oraz podział składek członkowskich. Wypada zaznaczyć, że wobec dużej subwencji Komunalnego Banku Kredytowego (zł 80.000) pozycja składek członkowskich figuruje w budżecie kwotą stosunkowo nieznaczną (zł 30.000).

W końcu postanowiono, że szczegóły współpracy Związku K. K. O. z Komunalnym Bankiem Kredytowym zostaną ustalone przez Zarząd Związku z władzami banku.

W ten sposób został ukonstytuowany nowy Związek K. K. O. w Poznaniu. Przypomnieć bowiem należy, że dotychczas funkcje związku kas pełnił na terenie woj. poznańskiego i pomorskiego Komunalny Związek Kredytowy w Poznaniu, będący prawnie związkiem celowym związków samorządowych powiatowych i miejskich dla prowadzenia przedsiębiorstwa pod firmą „Komunalny Bank Kredytowy". Oczywiście Komunalny Związek Kredytowy będzie istniał w dalszym ciągu, obok nowego Związku K. K. O.

Stopa procentowa od wkładów po ostatniej obniżce.

W Nr 15 podaliśmy szczegółowo stawki procentowe od wkładów w poszczególnych kategoriach instytucji finansowych po obniżce stopy procentowej w porównaniu ze stanem dotychczasowym. Poniżej zamieszczamy zestawienie oprocentowania najważniejszych rodzajów wkładów w formie tabelki.

Rodzaj wkładów	Banki państw.	P. K. O.	Banki pryw.	K. K. O. większe	K. K. O. mniejsze Spółdz. kred, gminne k. p. o.
a vista	1% i 2½%	3½%	3¼% i 3½%	3½% i 4%	4% i 4½%
1 mies. wypow.	3%	—	4%	4½%	4¾%
3 mies. wypow.	3½%	—	5%	4¾%	5%
6 mies. wypow.	4½%	—	5½%	5%	5½%

W kategorii wkładów a vista w bankach państwowych stawka 1% dotyczy wkładów żyrowych banków miejscowych, stawka 2½% zaś — wkładów na rachunkach czekowych, bieżących i innych sald kredytowych. W tej samej kategorii wkładów w bankach prywatnych stawka 3¼% dotyczy wkładów a vista na rachunkach prowizyjnych. Poza tym obniżone zostały również stawki procentowe dla wkładów na książeczkach oszczędnościowych banków państwowych — do 3½% i banków prywatnych do 4½%. W K. K. O. stopa 3½%, wzgl. 4% odnosi się do wkładów na rach. bieżących.

Z tabelki tej wynika wyraźnie zrównanie wysokości oprocentowania wkładów w bankach prywatnych i K. K. O. Oznacza to wyrównanie szans konkurencyjnych między K. K. O. i spółdzielniami kredytowymi z jednej strony a bankami prywatnymi z drugiej, o co banki tak walczyły od dawna. Obecnie banki prywatne będą nawet płaciły wyższe odsetki niż większe K. K. O. Toteż nie może już być mowy o jakimkolwiek faworyzowaniu instytucji publicznych w zakresie oprocentowania wkładów na niekorzyść banków prywatnych. (Z „Czasop. Kas Oszczędności").

Inwalidzki Kredytowy Fundusz Gospodarczy.

W ostatnim zwłaszcza czasie przejawiła się duża troskliwość państwa o polepszenie egzystencji uczestnikom walk o niepodległość. Obok lipcowej ustawy o zapewnieniu pracy i zaopatrzeniu uczestników walk o niepodległość Państwa Polskiego, obok obowiązujących już dawniej przepisów w sprawie zatrudnienia inwalidów — w sierpniu rb. został wydany statut komitetów pożyczkowych Inwalidzkiego Kredytowego Funduszu Gospodarczego.

Fundusz ten przeznaczony jest na pożyczki dla inwalidów wojennych i wojskowych na założenie i dobudowanie warsztatów pracy w rzemiośle, przemyśle i handlu lub na prowadzenie gospodarstwa rolnego, będącego własnością inwalidy. Administracja Funduszu spoczywa w rękach Państwowego Banku Rolnego. Obok dotacji skarbu państwa Fundusz czerpie środki z wpływów ze zwrotów oraz oprocentowania udzielanych pożyczek, których zwrot musi nastąpić najpóźniej w końcu grudnia 1944 r.

Rozdział kredytów należy do Głównego Komitetu Pożyczkowego przy P. B. R., pożyczek zaś udzielają Komitety Pożyczkowe przy oddziałach tego banku w Warszawie, Krakowie, Katowicach i Poznaniu. W komitetach biorą udział również przedstawiciele inwalidów.

Wysokość pożyczki dla jednego inwalidy na założenie i rozbudowę warsztatów pracy w rzemiośle, przemyśle i handlu nie może przekraczać w zasadzie zł 1.000, a wyjątkowo 2.000 zł. Wysokość pożyczki na prowadzenie gospodarstwa rolnego nie może przekraczać 200 zł dla jednej osoby.

Pożyczki będą wydawane na weksle i skrypty dłużne, zabezpieczone hipotecznie lub porękę osób majątkowo odpowiedzialnych lub towarem. Przy pożyczkach do 300 zł P. B. R. może zwolnić inwalidów pobierających zaopatrzenie inwalidzkie od tego dodatkowego zabezpieczenia.

Oprocentowanie pożyczek wynosić ma 3 — 5%, w zależności od przeznaczenia pożyczki, z czego 2% przypaść ma dla P. B. R. tytułem kosztów administracyjnych. Termin zwrotu pożyczki ustalany jest indywidualnie, przy czym termin pierwszej raty przypada w 3 miesiącach od daty udzielenia pożyczki, a ostatniej raty najpóźniej po 4 latach, licząc od terminu raty pierwszej. P. B. R. może w razie stwierdzenia trudnych warunków materialnych dłużnika odroczyć termin płatności poszczególnych rat do 6 miesięcy. W razie nieuiszczenia w terminie raty dłużnik będzie płacił odsetki zwłoki w wysokości ½% miesięcznie od całej zaległej sumy. W wypadkach zasługujących na uwzględnienie P. B. R. może umorzyć odsetki zwłoki, o ile dłużnik spłaci całkowicie kapitał dłużny otrzymany tytułem pożyczki.

Pomyślny rozwój koniunktury.

Instytut Badania Koniunktur Gospodarczych i Cen w następujący sposób charakteryzuje sytuację gospodarczą za pierwsze półrocze bież. roku.

W ubiegłym półroczu rb. rozmiary produkcji wzrosły niezmiernie silnie, gdyż o 12 proc. w porównaniu z drugim półroczem 1936 r., przy czym tempo wzrostu było nieporównanie silniejsze w pierwszym kwartale niż w drugim; w kwartale pierwszym produkcja zwiększyła się silniej niż w ciągu całego roku 1936.

W skali międzynarodowej rok 1936 był okresem dużego ożywienia, którego napięcie w Polsce było jednak znacznie słabsze; dlatego w roku 1937 nastąpiło w Polsce jakby wyrównanie wzrostu. Wyjaśnia się to tym, że w roku ubiegłym panowały jeszcze pewne niepokoje pieniężne, to też kiedy w końcu roku odbyła się całkowita konsolidacja zaufania w Polsce, tempo wzrostu produkcji stało się szybsze niż w jakimkolwiek innym kraju europejskim, przypominając okres drugiej połowy 1926 r.

Różnica wzrostu w pierwszym i drugim kwartale br. tłumaczy się ruchami zapasów. Ostry wzrost cen surowców na rynkach światowych spowodował i u nas zwyżkową tendencję cen, co wywołuje zawsze zakupy antycypacyjne i skłania do inwestycji w zapasach. Spokój na rynkach cen w drugim kwartale prowadził raczej do likwidacji zapasów, a wzrost produkcji mógł być nawet nieco mniejszy niżby wynikało z koniunkturalnego zwiększenia popytu.

Wytwórczość nie zwiększała się równomiernie w poszczególnych sektorach i gałęziach produkcji. W sektorze inwestycyjnym wzrost był silniejszy niż w sektorze konsumcyjnym; inwestycje budowlane miały przewagę nad inwestycjami maszynowymi; poziom produkcji był nieporównanie silniejszy niż poziom inwestycji.

Należy założyć, że ożywienie obecne opiera się głównie na inwestycjach natury publicznej, a wzrost wytwarzania w sektorze produkcji „prywatnej" korzysta przede wszystkim z istniejącej już zdolności wytwórczej, w mniejszym stopniu tworząc nowe urządzenia, przy czym renowacje aparatu wytwórczego grają rolę ważniejszą, niż inwestycje stanowiące powiększanie zdolności wytwórczej.

Wśród inwestycji maszynowych — rolnicze wykazały wzrost znacznie szybszy (o 32 proc. w porównaniu do drugiego półrocza roku ub.) niż przemysłowe (o 14 proc.), pozostając zresztą na poziomie niższym znacznie (35,0 przy 1928 = 100) niż przemysłowe (57,1 przy 1928 = 100). Inwestycje maszynowe w rolnictwie podnosiły się z poziomu nieporównanie niższego niż przemysłowe, stąd pochodzi ostre tempo wzrostu, lecz położenie rolnictwa nie poprawiło się tak znacznie, jak sytuacja innych gałęzi życia gospodarczego.

Ogólne rozmiary spożycia uległy dalszemu zwiększeniu, tak w mieście jak i wśród ludności wiejskiej. Silny wzrost zatrudnienia kompensował — ze znaczną nadwyżką — spadek płac realnych, dając w rezultacie wzrost siły nabywczej klasie robotniczej jako całości. Zwiększone obroty w handlu i tendencja zwyżkowa cen wpłynęła na poprawę dochodów mieszczaństwa. Jedynie warstwy ludności żyjące z dochodów stałych, na skutek wzrostu kosztów utrzymania, rozporządza-

ły mniejszą siłą nabywczą, jednak na zwyżkową tendencję spożycia ludności miejskiej wpłynęło to stosunkowo nieznacznie.

W półroczu sprawozdawczym szczególnie silnie zwyżkowały ceny zbóż, a ponieważ tendencja zwyżkowa ujawniła się w okresie pożniwnym, należy przypuszczać, że ludność wiejska przetrzymała zapasy stosunkowo długo, osiągając dość znaczne korzyści ze zwyżki cen zbóż. Ponieważ jednocześnie ceny zwierząt rzeźnych oraz pozostałych artykułów rolnych przejawiały również lekką tendencję zwyżkową, przy nieznacznym stosunkowo wzroście cen artykułów przemysłowych nabywanych przez rolników, siła nabywcza wsi w półroczu sprawozdawczym wzrosła, umożliwiając zwiększenie spożycia.

Na rynku cen po dość silnej tendencji zwyżkowej na początku roku nastąpiło uspokojenie. Ruch cen w Polsce był niemal całkowicie wyznaczony przez zmiany zachodzące na rynkach światowych. Bodźce autonomiczne, które zazwyczaj w okresie ożywienia pochodzą głównie od czynników pieniężnych, nie grały niemal żadnej roli. Rozmiary zwyżki cen były mniej więcej takie same jak w większości krajów europejskich, z tą różnicą, że w Polsce produkcja wzrastała silniej niż ceny, gdy w Europie ruch tych wielkości był raczej odwrotny. Słabszy niż produkcja wzrost cen jest zjawiskiem dodatnim, ponieważ pozwala zakładać, że wzrost kosztów nie był tak silny jak wzrost ożywienia, co pozostawia marżę dla dalszego rozwoju tegoż ożywienia.

Ostateczne wyjaśnienie sytuacji walutowej oraz utwierdzenie się zaufania w trwałość obecnej poprawy koniunkturalnej wyzwoliło dość znaczną część rezerw kasowych, które zostały częściowo zużyte wewnątrz poszczególnych przedsiębiorstw na powiększenie produkcji, częściowo zaś wpływały do banków w postaci wkładów. Jednocześnie bardzo silnie wzrosły wkłady instytucyj państwowych w B. G. K., głównie w związku z realizacją należności z pożyczki francuskiej. Poza tym rosły wkłady również w związku ze wzrostem produkcji i obrotów. W ten sposób dokonało się wyjątkowe upłynnienie polskiego rynku pieniężnego. Umożliwiło to obniżenie przez rząd stopy wkładowej w bankach o 0,5 proc.

Powiększone wkłady nie były na ogół przekształcane na kredyty, które zwiększyły się stosunkowo nieznacznie, banki prywatne zmniejszały redyskonto, zaś banki państwowe znaczną część wkładów lokowały w papierach procentowych, zwłaszcza krótkoterminowych, jak bilety skarbowe i skrypty dłużne Skarbu Państwa.

Wiadomości zagraniczne

Reforma szkolenia pracowników kas oszczędności w Niemczech.

W Niemczech dotychczas kwestia szkolenia pracowników kas oszczędności była różnie unormowana w różnych krajach związkowych, podobnie jak samo ustawodawstwo kas. Sprawę komplikował jeszcze więcej fakt, że pracownicy kas oszczędności w Niemczech są z reguły urzędnikami i pracownikami odnośnych związków samorządowych.

Obecnie Centralny Związek niemieckich kas oszczędności i żyrowych przy ścisłej współpracy ze Związkiem samorządów opracował zasady nowej organizacji szkolenia pracowników. Na zasadzie zawartej między obu Związkami umowy wydany został „Regulamin kształcenia zawodowego personelu kas oszczędności".

Regulamin przewiduje, że szkolenie pracowników kas oszczędności będzie się odtąd odbywać w szkołach administracji samorządowej i kas oszczędności, które to szkoły zasadniczo winny być utworzone w każdej prowincji.

Opiekę nad szkołami sprawować mają samorządy, przynajmniej na obszarze Prus. Jednakże duży wpływ zarówno na sprawy personalne jak i programowe będą miały regionalne Związki kas, jeśli chodzi o kształcenie pracowników kas.

Istniejące dotychczas szkoły zawodowe kas oszczędności (w Düsseldorfie, Hannowerze i Szczecinie) będą przyłączone do szkół administracji samorządowej i kas oszczędności odnośnych prowincji. Instytut Naukowy kas oszczędności i kredytu prowadzony przez Centralny Związek Kas będzie uznany za wyższy zakład naukowy wszystkich kas, central żyrowych i banków komunalnych.

Statut wprowadza również zmianę programu szkolenia pracowników. Mianowicie jeżeli chodzi o praktykantów, to rekrutować się będą z wychowanków szkół zawodowych, przy których istnieją zwykle kursy bankowości. W braku takich kursów przy szkołach zawodowych — będą one organizowane przy wspomnianych szkołach administracji samorządowej i kas oszczędności.

Kształcenie zawodowe właściwego personelu kas odbywać się będzie, jak wspomniano, w szkołach administracji samorządowej i kas oszczędności i obejmować będzie dwa stopnie; na obu stopniach obowiązuje egzamin końcowy: dla zwykłych pracowników i dla pracowników wyższych w kasie średniej wielkości. Nauka będzie się odbywać albo przez cały dzień z wykluczeniem zajęć, albo też w godzinach pozabiurowych.

W komisjach egzaminacyjnych zasiadać będą w większości delegaci Związków kas oszczędności. Egzaminowi II przewodniczyć będzie prezes odnośnego Związku.

Reforma nauczaia i egzaminów zawodowych będzie zastosowana w pierwszym rzędzie na terenie Prus.

Nowa pożyczka wewnętrzna w Niemczech.

W połowie sierpnia br. rząd niemiecki rozpisał nową serię tzw. bonów skarbowych na łączną sumę Rm. 700 milionów. Podobnie jak poprzednie transze, nowa pożyczka oprocentowana jest na 4½% przy kursie emisyjnym 98¾ za 100. Termin pożyczki wynosi 15 lat, przy czym ma ona być wykupywana w drodze losowania po $1/_6$ co roku poczynając od 1947 r. Subskrypcja trwa od 25 sierpnia do 9 września. Wpłaty są rozłożone na 4 raty do 6 listopada br.

Jest to już trzecia pożyczka w rb. (dwie poprzednie przyniosły w sumie półtora miliarda marek), a siódma od r. 1935. Razem z pożyczką obecną łączna suma długu Rzeszy wyniesie 6,7 miliardów Rm.

Początkowo głównym źródłem, z którego czerpano kapitały, były kasy oszczędności i towarzystwa ubezpieczeniowe. Dzięki zmianie przepisów o płynności wkładów można było z tego źródła wydobyć od razu wielkie sumy. Z czasem, gdy wspomniane instytucje mogły dostarczać tylko część akumulowanego bieżąco kapitału, trzeba było zwrócić się do szerszych kół prywatnych kapitalistów, a w szczególności przedsiębiorców. Rząd jest zdania, że koła gospodarcze, które ciągną zyski z rządowej polityki gospodarczej (zbroje-

nia), powinny większość tych zysków oddać do dyspozycji państwa. Toteż gdy w pierwszych pożyczkach udział osób prywatnych był większy, obecnie przeważa udział przemysłu.

Postulaty kas włoskich w dziedzinie wychowania młodzieży.

W dniu 1 lipca Mussolini przyjął prezesa Związku włoskich kas oszczędności i Międzynarodowego Instytutu Oszczędnościowego p. de Capitani d'Arzago, który zdał mu sprawę z uchwał odbytego niedawno Kongresu kas włoskich. Szef rządu zapewnił ponownie o wielkim zaufaniu, jakie żywi dla kas oszczędności i dla ich roli gospodarczej.

Z ważniejszych uchwał Kongresu notujemy ciekawsze w dziedzinie wychowawczej. Kongres uważa za konieczne:

1) aby programy nauczania w szkołach powszechnych uwzględniały naukę o cnocie i praktyce oszczędności, poświęcając na te lekcje od 10 do 15 minut tygodniowo;

2) aby podręczniki szkolne zawierały opowiadania i wiersze poświęcone cnocie oszczędności;

3) aby kasy oszczędności miały zaszczyt i obowiązek wspierać pracę nauczycielstwa w postaci bezpłatnego rozdawania materiałów propagandowych jak również zbierania oszczędności szkolnych.

Wśród innych uchwał jedna dotyczy założenia kasy oszczędności w Abisynii „skoro tylko rząd uzna, że istnieją po te-

Filmy propagandowe na usługach kas.

W końcu roku ub. Związek angielskich kas oszczędności zrealizował wspólnie z Narodowym Komitetem Oszczędności i Pocztową Kasą Oszczędności krótkometrażowy film propagandowy w wersji dźwiękowej i niemej, każda pod innym tytułem. Filmy te cieszyły się wielkim powodzeniem.

Zachęcony sukcesem filmu zeszłorocznego Narodowy Komitet Oszczędnościowy wydał ostatnio 2 nowe filmy krótkometrażowe w wersji dźwiękowej i niemej. Filmy mają szerokości taśmy następujące: 35 mm. (dźwiękowy), 16 mm. (dźwiękowy i niemy) i 9,5 mm. (niemy). Czas wyświetlania wynosi dla filmów dźwiękowych ok. 10 minut, a dla niemych 15 minut. Pierwszy film nosi tytuł „Oszczędność u zwierząt" i obrazuje oszczędność w świecie zwierzęcym, drugi zaś pod tytułem „Żniwo" pokazuje oszczędność człowieka, który odkłada część swych zbiorów, aby móc obsiać znowu swą rolę.

Obecnie również Związek szwedzkich kas oszczędności wystąpił z projektem nakręcenia filmu propagandowego Projekt ten jest jednak zakrojony na szerszą skalę, gdyż chodzi tu o film normalny, długometrażowy. Związek uważa bowiem, że wymagania publiczności szwedzkiej wzrosły obecnie tak dalece, że film krótkometrażowy byłby niewystarczający. Ponieważ jednak wykonanie filmu normalnego jest b. kosztowne, więc Związek zwrócił się do kas z prośbą o dobrowolne składki na ten cel, jak również o pomoc moralną w postaci utworzenia komisji doradczej, która by pracowała wespół z wydziałem propagandowym Związku.

Jak słychać, już dwa Związki regionalne kas uchwaliły swą pomoc.

Najniższa w historii stopa dyskontowa.

Z dniem 27 sierpnia br. Bank Rezerwy Federalnej w Nowym Jorku obniżył stopę dyskontową do poziomu nienotowanego dotychczas w historii banków emisyjnych, mianowicie do 1%. Zaznaczyć przy tym należy, że obowiązująca dotychczas od 2 lutego 1934 stopa dyskontowa Banków Rezerwy Federalnej wynosiła 1,5%.

Według opinii prasy angielskiej celem nowej obniżki stopy dyskontowej w Stanach Zjedn. była z jednej strony dążność sfer rządowych do wymuszenia w ten sposób odpływu kapitałów zagranicznych nagromadzonych w Ameryce w ilościach olbrzymich, z drugiej zaś strony — by przez obniżenie rentowności wkładów bankowych spowodować większe zainteresowanie papierami państwowymi, których podaż na rynku w ostatnim czasie przybrała wielkie rozmiary. Obniżka stopy dyskontowej podniesie automatycznie rentowność tych papierów, a jak się spodziewają sfery rządowe, i popyt na nie. Słowem mamy tu częściowo motywy podobne jak przy ostatniej obniżce stopy procentowej w Polsce.

Przegląd prasy

Rosnące apetyty.

Jeszcze nie został w całości zakończony pod względem technicznym proces wielkiej operacji oddłużenia rolnictwa i samorządów, nie mówiąc już o likwidacji jego następstw gospodarczych, a już mamy do zanotowania sugestie zmierzające do nowego „ostatecznego" uregulowania zadłużeń rolniczych oraz pomysły zastosowania identycznej operacji względem zadłużeń nieruchomości miejskiej. Jak pisze „Codzienna Gazeta Handlowa" (Nr 193 z 25.8.37):

> „W kołach własności nieruchomej, zarówno miejskiej jak rolnej, lansowane są ostatnio projekty oddłużeniowe w zakresie stworzenia podstaw oddłużenia dla nieruchomości miejskiej i rozbudowy ulg oddłużeniowych dla własności rolnej".

Wg tych wiadomości, właściciele nieruchomości miejskich chcą ni mniej nie więcej tylko identycznego oddłużenia, z jakiego skorzystało rolnictwo, przy czym oddłużenie to „niezwłoczne i całkowite" winno objąć wszelkie długi hipoteczne, zarówno bankowe jak prywatne, oraz zaległe procenty do dnia 1 stycznia 1936 r. oraz oprzeć się o instytucję analogiczną do Banku Akceptacyjnego dla własności rolnej. W szczególności wysuwane są jakoby takie postulaty, jak wstrzymanie licytacji nieruchomości, karencja długów hipotecznych, obniżenie oprocentowania do 3%, ustanowienie specjalnych urzędów rozjemczych dla sporów między własnością nieruchomą a wierzycielami hipotecznymi, rozłożenie spłaty kapitału na 14 lat, zamiana hipotek zwykłych na amortyzacyjne, a nawet w poszczególnych wypadkach redukcja wierzytelności z reszty ceny kupna, jak również redukcja długów z działów rodzinnych, spadkowych i waloryzacyjnych. Jak widzimy, żądań tych jako skromne w żadnym razie określić nie można, ani też pogodzić z poszanowaniem prawa własności... wierzyciela.

Samorząd rolniczy zaś wysunął kwestię rewizji ustaw oddłużeniowych. Rewizja ta, nie wiadoma która już z rzędu miałaby iść

> „w kierunku całkowitego oddłużenia rolnictwa i ostatecznego zakończenia akcji oddłużeniowej. W szczególności opracowane być mają... projekty nowych ustaw, które zapewnić mają uprzystępnienie rolnictwu, w pierwszym rzędzie drobnemu, kredytu długoterminowego, uporządkowania spraw osadniczych, spółdzielczych zadłużeń melioracyjnych oraz wprowadzenie możliwości obniżki długów w drodze układów przed urzędem rozjemczym".

Słusznie mówią Francuzi, że „l'appetit vient en mangeant". Nie przebrzmiały jeszcze słowa dyrektora departamentu ogólnego Min. Skarbu, p. Rakowskiego, który w dniu 30.VI br. z naciskiem oświadczył, że dłużnik musi mieć pełną świadomość, że nie będzie już dla niego uruchomiona nowa akcja oddłużeń i wyrównań, a weksel w całej okazałości winien wrócić na rynek jako zobowiązanie, które musi być w terminie dotrzymane — a słyszymy już o projektach dalszych rozszerzonych oddłużeń. I jak tu mówić o normalizacji rynku pieniężno-kredytowego, od którego w niemałej mierze zależy dalszy rozwój koniunktury?

Nic dziwnego, że Gazeta Handlowa kreśli takie uwagi na marginesie podanych przez siebie wiadomości:

„poprawa sytuacji nieruchomości miejskiej nie może nastąpić na zasadach analogicznych do odłużenia własności rolnej.... Ratowanie warsztatów rolnych było niezbędną koniecznością gospodarki całego kraju, który kosztem największych ofiar zmuszony był do powstrzymania upadku opłacalności produkcji rolnej.

W tej chwili jednak dalsza próba obniżki długów rolniczych wywołać może pewne zastrzeżenia, gdyż świadczenia poniesione przez życie gospodarcze dla rolnictwa wydają się wystarczające.

W tych warunkach sądzić nalezy, że zarówno dalsza rozbudowa oddłużenia rolnictwa, jak i stworzenie odrębnych podstaw oddłużenia własności nieruchomej miejskiej, nie wydają się uzasadnione".

Życzyć by należało, żeby w pewnych sferach gospodarczych zapanowały wreszcie kategorie naprawdę gospodarczego myślenia, oparte na świadomości skutków pewnych programów jeśli już nie dla całego gospodarstwa, to przynajmniej dla własnych interesów, ale obliczonych na dalszą metę. Wołanie o nowe tanie kredyty długoterminowe przy jednoczesnym podcinaniu podstaw wszelkiego kredytu zawiera — jak nam się wydaje — jednak pewną sprzeczność logiczną.

Zdolność kredytowa rolnictwa.

W Nr 8 miesięcznika „*Bank*" ukazał się obszerny artykuł W. Ptaszyńskiego n. t. „Uwagi o biernej zdolności kredytowej rolnictwa". W krótkiej notatce kronikarskiej nie sposób jest dać omówienia całości wywodów autora, dlatego ograniczymy się do streszczenia niektórych spraw i zacytowania więcej charakterystycznych ustępów.

Autor rozpatruje najpierw zagadnienie od strony ryzyka związanego z rentownością rolnictwa, jako że ryzyko to decyduje o wielkości kredytów, jakie można by rolnictwnu bezpiecznie udzielić. Na ocenę rentowności rolnictwa wywierają wpływ różne rodzaje ryzyka.

Bardzo duży wpływ wywiera przede wszystkim ryzyko wynikające z polityki gospodarczej państwa, obejmującej coraz szerzej swym wpływem szanse gospodarcze poszczególnego kredytobiorcy (polityka hodowlana, polityka cen, reforma rolna z jej konsekwencjami itd.). Duży wpływ, zwłaszcza w Polsce, wywiera również ryzyko koniunktury, skutkiem braku urządzeń i kapitałów regulujących równomierność podaży i popytu w dziedzinie produkcji rolnej. Mniejszy wpływ wywiera u nas ryzyko techniczno - rolne (w ramach poszczególnych gospodarstw rolnych). Wreszcie istnieje duże ryzyko związane z osobą kredytobiorcy. Obok stopnia oświaty i praktyki zawodowej dołącza się tu i moment uczciwości kredytowej. Autor uważa, że wprawdzie drobny rolnik płaci swe zobowiązania, gdy na to pozwala mu choćby nieznaczna rentowność warsztatu. Polityka oddłużeniowa lat 1932 — 36 przyczyniła się jednak do powstawania i w tych sferach tzw. „światopoglądu subwencjonalnego".

„Dlatego należało by w sposób jak najbardziej jaskrawy podkreślić różnice udzielenia subwencji od rzeczywistych kredytów, choćby na ulgowych warunkach przyznanych. Kredytu rolniczego udziela się bowiem na cel gospodarczy o określonej rentowności w związku z określonym planem działania kredytobiorcy, natomiast wadliwe technicznie okazać się musi na ogół kredytowanie tych klientów, którzy zgłosili się do banku na wiadomość, że „dają kredyt" innym. Przyszły dłużnik powinien przedstawić najprzód plan tego, co chce zrobić i ile może zarobić, a dopiero później, gdy plan i wykonawca wydadzą się kredytodawcy elementem czynnym — może petent domagać się kredytu i powinien go otrzymać".

Dlatego — twierdzi autor — należy również w miarę możności stwierdzić, czy pieniądze obrócone zostały zgodnie z oświadczeniem, a w razie niezgodności zastosować należy sankcje umówione przy udzielaniu pożyczki.

Ocena rentowności dłużnika jest rzeczą najważniejszą, kwestia zabezpieczenia kredytu ma już znaczenie — wg autora — czysto techniczne; rola jego polega na ustaleniu pierwszeństwa wierzycieli do majątku dłużnika. Jest to zresztą zagadnienie specjalne.

W części drugiej autor zastanawia się, jaka jest zdolność kredytowa rolnictwa w ogóle i poszczególnych odcinków produkcji i obrotu rolniczego.

Dzięki oddłużeniu nastąpiło zrównoważenie obciążenia rolnictwa z jego zmniejszonym potencjałem. W latach 1929/30 corocznie przechodziło ze wsi do instytucji finansowych i prywatnych kredytodawców ok. 400 — 500 miln. zł tytułem amortyzacji i oprocentowania długu. Wynosiło to ok. 4,5% rocznej wartości produkcji rolnej. Ten sam stosunek należy przyjąć po oddłużeniu. Dzięki oddłużeniu ciężar amortyzacji i oprocentowania w stosunku do nominalnej sumy długów rolnych zredukowany został do 6% rocznie. Autor uważa, że jest to stopa maksymalna i wyciąga wniosek z porównania obu stosunków (jest to dla nas niezupełnie jasne), że

„rolnictwo jako całość nie jest w Polsce przeciażone zobowiązaniami finansowymi. Przeciwnie, dostrzegamy nawet możność rentownego, tj. tym samym bezpiecznego w zasadzie lokowania kapitałów w gospodarstwach wiejskich".

W jakich mianowicie gospodarstwach? Odpowiedź w dalszych rozważaniach otrzymujemy b. ogólnikową.

„Na specialna uwagę kredytodawcy zasługują te działy (produkcji rolnej i hodowlanej), których intensywność i wydajność może łatwo wzrosnąć w porównaniu z przeciętnym poziomem wydajności w Polsce".

Autor zalicza tu sadownictwo, kultury i hodowle przemysłowe, działy produkcji mogące zastąpić import, bądź uzyskać zwiększoną zdolność eksportową. Dalej należało by finansować te inwestycje, które mają na celu zapobieżenie zbyt silnym wahaniom sezonowym i koniunkturalnym (np. chłodnictwo, spółdzielczość rolniczo - handlowa, urządzenia targowisk itp.).

Kończy autor następującym wnioskiem:

„Saldo (dla zbiorowości rolnictwa) może być korzystne dla aparatu kredytowego współpracującego z rolnictwem, o ile ocenimy realnie wpływy z rocznego obciążenia, jakie rolnictwo jest w stanie wpłacić tytułem kosztów otrzymanego kredytu. Gdy zasada ta zostaje poważnie naruszona, wówczas najpewniejsze zabezpieczenia nie są w stanie upłynnić długu rolniczego. Takie wnioski nie tylko nie obniżają donio-

słości techniki kredytowej (z zabezpieczeniem kredytów włącznie), ale wręcz przeciwnie — stawiają przed nią postulat stałego doskonalenia się przez zbliżenie do ekonomiczno - rolniczej rzeczywistości. Na tle powyższych obserwacyj zdolność kredytowa rolnictwa polskiego zdaje się przedstawiać znaczne, jeszcze niewykorzystane dziedziny".

Wniosek ten wydaje nam się, na podstawie wywodów autora, niezbyt ugruntowany. **B. O.**

NADESŁANE

„Czasopismo Kas Oszczędności", Nr 8 przynosi artykuły: A. Macholz — „Wpływ ostatnich ustawowych ograniczeń obrotu gruntami na prawa wierzycieli" (w związku z rozporządzeniem o pasie granicznym); Dr Z. Witkowski — „Z zagadnień na czasie" (obniżenie odsetek od wkładów, obniżka stawek procent. a K. K. O., książeczki oszczędn.-turystyczne); A. M. — „Zobowiązania kredytowe małżonków z uwzględnieniem § 17 rozp. wykonawczego o K. K. O.". Sprawozdanie z konstytutywnego walnego zgromadzenia Związku Kas Oszczędności w Poznaniu Dział statystyczny; Nowe ustawy i rozporządzenia; Kronika krajowa; Kalendarzyk giełdowy i dywidendowy; Przegląd wydawnictw.

„Skarbona Wiejska", zeszyt 8 zawiera w dziale artykułowym: „Czy wieś posiada dostateczną sieć miejscowych organizacji kredytowych?"; J. Krasowski — „Pieniądze są — trzeba je chcieć i umieć zgromadzić"; „O konieczności współpracy gminnych kas p.-o. z P. Z. U. W."; „Rewolucja agrarna a pogotowie wojenne w Niemczech"; Zb. Ubysz — „O usprawnienie działalności gminnych kas p.-o. w powiecie kutnowskim" (sprawozdanie z kursu dla działaczy g. k. p.-o.). Z życia kas za granicą; Okólniki, porady i wyjaśnienia; Ustawodawstwo i orzecznictwo związane z praktyką gminnych kas p.-o; Przegląd prasy; Kronika krajowa.

„Gazeta Bankowa" Nr 15—16 zawiera treść: I. B. — „Targi Wschodnie a przepisy dewizowe"; J. J. Pełczyński — „Finansowanie eksportu brytyjskiego"; R. K. — „Sprawozdanie Związku Banków w Polsce"; I. Blei — „Układy gwarancyjne" (dok.); J. Kanarowski — „Targi Wschodnie pionierem aktywizacji gospodarczej". Poza tym zwykłe działy: Bibliografia, Ustawodawstwo gospodarcze, Skarbowość, Pieniądz i kredyt, Kronika zagraniczna, Przemysł, rolnictwo i handel.

STATYSTYKA

Stan wkładów w kasach oszczędności na dzień 30. VI. 1937 r. według danych G. U. S.

Tysiące złotych.

Rodzaje kas oszczędności Województwa	Liczba kas 30.VI.37	OGÓŁEM			Wkłady na książeczkach oszczędnościowych *a*			Wkłady na rachunkach czekowych *b*, bieżących i otwartego kredytu		
		31.V	30.VI	30.VII	31.V	30.VI	30.VII	31.V	30.VI	30.VII
P. K. O.	**1**	**920 634**	**911 971**	**927 333**	**704 614**	**715 817**	**726 565**	**216 020**	**196 154**	**200 768**
Komunalne Kasy Oszczędności *c*	**357*d***	**744 274**	**758 251**	**752 952**	**647 545**	**657 418**	**660 938**	**96 729**	**100 833**	**92 014**
Miejskie	124	488 841	502 471	496 889	422 769	431 366	432 827	66 072	71 105	64 062
Powiatowe	228	250 643	250 945	251 663	221 209	222 480	225 035	29 434	28 465	26 628
Związków międzyokmunalnych	4	3 221	3 228	2 702	2 758	2 791	2 276	463	437	426
Wojewódzka	1	1 569	1 607	1 698	809	781	800	760	826	898
M. st. Warszawa	1	136 351	143 266	137 883	96 985	99 803	100 047	39 366	43 463	37 836
Warszawa	25	41 383	42 804	42 857	35 885	36 955	37 592	5 498	5 849	5 265
Łódź	17	20 161	20 778	20 326	14 774	15 436	15 567	5 387	5 342	4 759
Kielce	18	17 147	17 307	17 503	13 817	13 970	14 346	3 330	3 337	3 157
Lublin	19	9 333	9 394	9 620	7 871	8 017	8 136	1 462	1 377	1 484
Białystok	14	6 081	6 051	6 187	4 963	4 972	5 124	1 118	1 079	1 045
Wilno	8	7 599	7 515	7 375	6 581	6 703	6 683	1 018	812	692
Nowogródek	8	2 155	2 146	2 159	1 639	1 682	1 685	516	464	474
Polesie	9	2 461	2 457	2 457	1 739	1 773	1 933	722	684	524
Wołyń	13	4 818	4 811	4 726	3 539	3 523	3 559	1 279	1 288	1 167
Poznań	73	109 282	109 403	110 937	100 949	100 997	102 938	8 333	8 406	7 999
Pomorze	40	38 043	38 154	38 772	31 302	31 361	31 692	6 741	6 793	7 080
Śląsk	18	130 891	130 564	131 296	121 573	122 093	123 141	9 318	8 471	8 155
Kraków	22	120 044	122 297	120 203	115 449	117 025	116 033	4 595	5 272	4 170
Lwów	37	81 042	83 567	82 924	74 004	76 313	75 617	7 038	7 254	7 307
Stanisławów	17	10 330	10 614	10 631	9 823	10 098	10 146	507	516	485
Tarnopol	18	7 153	7 123	7 096	6 652	6 697	6 681	501	426	415
Inne kasy *e*	**2**	**34 006**	**34 608**	**34 628**	**33 800**	**34 395**	**34 431**	**206**	**213**	**197**

a Bez sum figurujących na książeczkach oszczędnościowych wystawionych przez K. K. O. przed wejściem w życie Rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 24.X 1934 r. o K. K. O., na rzecz państwowych, samorządowych i innych prawno-publicznych instytucji finansowych i ubezpieczeń społecznych z tytułu udzielonych kasom przez te instytucje kredytów. *b* R-ki czekowe w P. K. O. *c* Wobec nienadesłania sprawozdań wzięto sumy z m. poprzednich: w maju dla 2 kas, w czerwcu dla 3 kas oraz w lipcu dla 8 kas. *d* W lipcu zlikwidowana została K. K. O. m Krynicy oraz K. K. O. Związku Międzykomunalnego w Wieliczce, aktywa i pasywa tych kas przejęte zostały przez K. K. O. pow. krakowskiego. *e* Galicyjska Kasa Oszczędności we Lwowie i Ukraińska Szczadnycia w Przemyślu

Źródło: Sprawozdania miesięczne kas.

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI MIASTA BUSKA W BUSKU-ZDROJU.

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1936 R.

Stan czynny.

	W wal. obc Zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		535,52	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		110,28	
c) pozost. w Bankach Państw. i Kom.			
d) pozostałość w innych K. K. O. .			
e) bony inwestycyjne			645,80
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		3 090 08	
c) listy zastawne i obligacje . . .			
d) obligacje związków komunalnych .			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych . .		1.070 00	4.160,08
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro . . .			28,00
7. Weksle zdyskontowane (.... kont) . .			
8. Pożyczki wekslowe (50 kont) . . .			34.676,00
9. Weksle protestowane			
a) pochodz. z dysk. i poż. wekslowych (41 kont)		57 198.33	
b) pochodzące z innych kredytów .			57.198,33
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezp. papierami wartośc. (... kont)			
b) zabezpieczone hipoteką (kont) .			
c) zabezp. innymi wartośc. (21 kont) .		34.844,78	34.844,78
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (.... kont) . . .			
b) innych wartości			
c) pożyczki zakładu zastawn. (.... k.)			
12. Pożyczki na skrypty dłużne (.... kont) .			
13. Pożyczki hipoteczne (.... kont) .			
14. Należności z tyt. układów konwers. zatwierdzonych przez Kom. Konwersyjny Banku Akceptacyjnego (.... kont) .			
15. Odsetki zaległe			
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości			462.00
18. Różne			5.751,48
19. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.)			
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych		37.448.17	
b) za rok sprawozdawczy . . .		67 885,22	105 333,39
Razem . .			243.099.86
21. Depozyty		58.188,00	
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso		12.348,00	
24. Różni za weksle kaucyjne . . .			
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego . .			70.535,00
Ogółem . .			313.635.86

Stan bierny.

	W wal. obc Zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy			10.000,00
2. Fundusz zasobowy			
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości .			
6. Wkłady oszczędn. instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publicznych			
a) bezterminowe (.... kont) . . .			
b) terminowe (... kont)			
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno-prywatnych . . .			
a) bezterminowe (323 kont) . . .		168.123.43	
b) terminowe do 3 mies. (.... kont) .			
c) terminowe ponad 3 miesiące i warunkowe (... kont)			168.123 43
8. Rachunki bieżące (czek., przekaz. itp.):			
a) instyt. państw., samorząd. i innych prawno-publ. (.... kont) . . .			
b) osób fizycznych i prawno - prywatnych (23 kont)		16.606.67	16.606,67
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach państwowych . . .			
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.		18.215,00	
d) w innych instytucjach kredytowych .			18.215,00
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptacyjnego			
13. Zastaw papierów wartościowych . .			2.180,00
14. Kredyty udzielone Kasie:			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe . . .		71,00	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje			71,00
15. Banki i K. K. O. Loro			19 955,00
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			7.948.76
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.)			
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .			
Razem . .			243.099.86
22. Różni za depozyty		58.188,00	
23. Zobowiązania z tyt. udziel. gwarancyj			
24. Różni za inkaso		12.348,00	
25. Bank Akceptacyjny			
26. Fundusz Emerytalny			70.536,00
Ogółem . .			313 635,86

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1936 ROK.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane:		
a) od wkładów oszczędnościowych . .	7.046,88	
b) od rachunków bieżących . .	814.12	
c) od redyskonta weksli	785,65	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie		
e) różne inne		8.646,65
2. Prowizje wypłacone		164.93
3. Koszty administracyjne . . .		
a) wydatki osobowe	8.495,00	
b) świadczenia socjalne . . .	724.50	
c) wydatki rzeczowe	1.681,51	10.901,01
4. Podatki i opłaty skarbowe . . .		128.63
5. Amortyzacja:		
a) nieruchomości		
b) ruchomości		
6. Odpisy na dłużnikach		54.507,91
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartośc. .		2.838 92
9. Różne		
10. Dotacja na rzecz funduszu wyrównawczego		
11. Nadwyżka		
Razem . .		77.188.05

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i dopisane:		
a) od weksli	3.319 90	
b) od rachunków bieżących . . .	912,26	
c) od pożyczek terminowych na zastaw		
d) od pożyczek na skrypty dłużne . .		
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.		
f) od papierów wartościowych . . .	134,41	
g) od K. K. O. i Banków		
h) różne inne	4.332,08	8.698 65
2. Prowizje pobrane		546,58
3. Różnice kursowe na rach. w wal. obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości . . .		
6. Odzyskane straty		
7. Opłaty na koszty administracji . .		57 60
8. Różne dochody		
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		67.885,22
Razem . .		77.188.05

Buchalter: (—) Mieczysław Butler

Tymczasowy Zarząd:

Przewodniczący: (—) Otton Tomaszewski
Zastępca: (—) Józef Białas
Członek: (—) Brunon Żelazowski

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POW. GARWOLIŃSKIEGO W GARWOLINIE

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1936 R.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		10.346,94	
b) pozostałość w Banku Polsk. i PKO.		19.597,90	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych . .		19.523,00	
d) pozostałość w innych K. K. O. .			
e) bony inwestycyjne			49.467,84
2. Kupony			666,66
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe 1)			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		2.956,00	
c) listy zastawne i obligacje . .		74.400,00	
d) obligacje związków komunalnych .			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udz. w Bankach Komunalnych . .		2.702,50	80.058,50
5. Banki i K. K. O. Loro . . .			
6. Banki i K. K. O. Nostro . . .			
7. Weksle zdyskontowane (143 kont) .		111.359,05	
8. Pożyczki wekslowe (633 kont) . .		139.868,87	
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dysk. i poż. wekslowych (164 kont)		26.621,50	
b) pochodzące z innych kredytów .			259.099,42
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezpieczone papierami wartościow.			
b) zabezpieczone hipoteką (.... kont) .			
c) zabezp. innymi wartościami (... kont)			
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (9 kont) . .		2 830 00	
b) innych wartości (2 kont) . . .		95,00	
c) pożyczki zakładu zastawniczego .			2.925,00
12. Pożyczki na skrypty dłużne (... kont) .			
13. Pożyczki hipoteczne (7 kont) . .			17 307,00
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdz. przez Komitet Konwersyjny Banku Akcept. (460 kont) . .			183.097,98
15. Odsetki zaległe.			
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości			1 725,00
18. (Różne). Odsetki zapłac. n/1937 r. .			2.630,17
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			2.232,16
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .			
Razem. .			617.952,73
21. Depozyty			42.183,00
22. Różni za weksle kaucyjne . . .			118.001,00
23. Inkaso			27.463,97
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego . .			127 588,00
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego .			
Ogółem. .			933 188,70

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kapitał zakładowy		100.000,00	
2. Fundusz zasobowy		14.257,81	
3. Fundusze specjalne:			
a)			
b)			114.257,81
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomoci .			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno publicznych			
a) bezterminowe (4 kont) . . .		215,70	
b) terminowe (1 kont) . . .		11.844,55	12.060,25
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno - prywatnych . .			
a) bezterminowe (1569 kont) . . .		194.591,53	
b) terminowe do 3 mies. (35 kont) .		75.293,61	
c) terminowe ponad 3 mies. i warunkowe (.... kont)			269.885,14
8. Rachunki bieżące (czek., przekaz. itp.):			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publ. (8 kont) . .		12.260,00	
b) osób fizycznych i prawno-prywatnych (27 kont)		3 956,29	16.216,29
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			1.724,80
10. Zobowiązania inkasowe			
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach państwowych . .		8.290,00	
c) w Bankach Komunalnych i K.K.O.		1.500 00	
d) w innych instytucjach kredytowych			9.790,00
12. Dyskonto akceptów Banku Akcept. .			127.588 00
13. Zastaw papierów wartościowych . .			6.00,00
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe . . .		20 763,18	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje . . .		13.390,00	34.153,18
15. Banki i K. K. O. Loro . . .			
16. Banki i K. K. O. Nostro . . .			
17. Przekazy na Kasę			568,00
18. Zobowiązania hipoteczne . . .			
19. (Różne). Odsetki pobrane n/1937 r. .			9.800,08
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.)			5 127,36
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .			10,781 82
Razem. .			617.952 73
22. Różni za depozyty			42.183,00
23. Weksle kaucyjne			118.001,00
24. Różni za inkaso			27.463,97
25. Bank Akceptacyjny			127.588 00
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem. .			933.187,70

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1936 ROK.

Straty.

	Zł	Zł
1. Odsetki wypłacone i dopisane:		
a) od wkładów oszczędnościowych . .	10.584,08	
b) od rachunków bieżących . .	1.158,23	
c) od redysk. weksli i akcept. B-ku Akc.	3.137,95	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	8.345,05	
e) różne inne	156 19	23.381,50
2. Prowizje wypłacone		1.955,80
3. Koszty administracyjne:		
a) wydatki osobowe	16.079,75	
b) świadczenia socjalne	1.348,75	
c) wydatki rzeczowe	5.898,46	23.326,96
4. Podatki i opłaty skarbowe . . .		
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości		
b) ruchomości 10%	191,68	191,68
6. Odpisy na dłużnikach		5.764,35
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
9. Różne		
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego		
11. Nadwyżka		10 781,82
Razem. .		65.402,11

Zyski.

	Zł	Zł
1. Odsetki pobrane i dopisane:		
a) od weksli	49 295,75	
b) od rachunków bieżących . .		
c) terminowych na zastaw . .	127,15	
d) Pomoc Skarbu Państwa . . .	1.200,36	
e) od pożyczek i wierzytelności hipotecz.	1.038 85	
f) od papierów wartościowych . . .	4.159,36	
g) od K. K. O. i Banków . . .	384 05	
h) różne inne	3.723 32	59.928,84
2. Prowizje pobrane		2.894,75
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości . . .		
6. Odzyskane straty		1.104,63
7. Opłaty na koszty administracji . . .		1.473,89
8. Różne dochody		
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem. .		65.402,11

Buchalter: (—) Kozicki Marek

Zarząd Kasy:
Prezes Zarządu: (—) Krzyśpiak Józef
Dyrektor Kasy: (—) Piesio Antoni
Członek Zarządu: (—) Krzysztoszek Jan

Komisja Rewizyjna:
(—) Hrycko Andrzej
(—) Pudło Ludwik
(—) Biernacki Bolesław

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU SKIERNIEWICKIEGO W SKIERNIEWICACH

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1936 R.

Stan czynny.

	W wal. obc. zł	Zł	Zł
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		29.416,94	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		7.044,73	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		29.455.26	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			65.916.93
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe 1)			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		8.494,75	
c) listy zastawne i obligacje			
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		4.245.00	12.739.75
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro			
7. Weksle zdyskontowane (6 kont)			8 693 20
8. Pożyczki wekslowe (1071 kont)			436.403.50
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dysk. i poż. wekslowych (78 kont)		18.800.73	
b) przeterminowane (1 kont)		90,00	18.890.73
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu:			
a) zabezp. papierami wart. (.... kont)			
b) zabezpieczone hipoteką (2 kont)		14.409,51	
c) zabezp. innymi wartościami (1 kont)		41.375,00	55.784,51
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (72 kont)		8.590.00	
b) innych wartości (.... kont)			
c) pożyczki zakładu zastawniczego			8.590,00
12. Pożyczki na skrypty dłużne (.... kont)			
13. Pożyczki hipoteczne (5 kont)			36.120.00
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Komitet Konwersyjny Banku Akcept. (68 kont)			116.672,63
15. Odsetki zaległe			
16. Nieruchomości 2)			8.826.88
17. Ruchomości			1.184 65
18. Różne			12.452,74
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			3.966,29
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			786.241,81
21. Depozyty			78,061 00
22. Udzielone gwarancje			2.099 00
23. Inkaso			34.945,19
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Ogółem			901.347.00

Stan bierny.

	W wal. obc. zł	Zł	Zł
1. Kapitał zakładowy			56.125,00
2. Fundusz zasobowy			10.254,32
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędn. instytucyj państwowych, samorządowych i in. prawno-publ.			
a) bezterminowe (13 kont)		18.514.46	
b) terminowe (7 kont)		156.388 06	174.902.52
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno-prywatnych			
a) bezterminowe (2118 kont)		171.002,67	
b) terminowe do 3 mies. (158 kont)		157.983 46	
c) terminowe ponad 3 mies. i warunkowe (.... kont)			328,986,13
8. Rachunki bieżące (czekowe, przekazowe itp.)			
a) instytucyj państw., samorząd., i innych prawno-publ. (11 kont)		29.378 25	
b) osób fiz. i prawno-pryw. (38 kont)		12.329,13	41.707,38
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach Państwowych		42.480,00	
c) w Bankach Komunalnychi K. K. O.		35 000,00	
d) w innych instytucjach kredytowych			77.480,00
12. Dyskonto Akceptów Banku Akceptac.			
13. Zastaw papierów wartościowych			
14 Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe		68.469.00	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje			68.469,00
15. Banki i K. K. O. Loro			1,025.00
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			1 617.49
20. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			17 146.31
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy		8.528,66	8.528,66
Razem			786.241,81
22. Różni za depozyty			78.061,00
23. Zobow. z tytułu udzielonych gwarancyj			2.099 00
24. Różni za inkaso			34.945,19
25. Bank Akceptacyjny			
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem			901.347.00

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1936 R.

	Zł	Zł
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych	24.395,82	
b) od rachunków bieżących	804,48	
c) od redyskonta weksli	3.131,86	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	2.993 83	
e) różne inne	601,16	31.927,15
2. Prowizje wypłacone		308,63
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	20.468,38	
b) świadczenia socjalne	2.750,54	
c) wydatki rzeczowe	8 333.54	31.552 46
4. Podatki i opłaty skarbowe		
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	332.35	332 35
6. Odpisy na dłużnikach		34.630,71
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		1.166,45
8. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
9. Różne		
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego		
11. Nadwyżka		8,528,66
Razem		108.446,41

	Zł	Zł
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	42.035,37	
b) od rachunków bieżących	1.205.33	
c) od pożyczek terminowych na zastaw	699 ,8	
d) należności z ukł. konwers.	6.930.54	
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.	611,05	
f) od papierów wartościowych	605,76	
g) od K. K. O. i Banków		
h) różne inne	1.232 80	53.320,13
2. Prowizje pobrane		2.966,42
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości		102.16
6. Odzyskane straty		244,50
7. Opłaty na koszty administracji		10.438.20
8. Różne dochody		41.375,00
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem		108.446.41

Buchalter: (—) R. Tydówna

Dyrekcja Kasy:
(—) E. Tchorzewski
(—) R. Tydówna
(—) J. Petrynowski

Komisja Rewizyjna:
(—) S. Kaczyński
(—) A. Keller
(—) K. Głowiński

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU STOPNICKIEGO W BUSKU-ZDROJU

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1936 ROKU.

Stan czynny.

	W wal. obc Zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		3 907,71	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		3.736,09	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		2.307,00	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			9.950,80
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe 1)			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		375,36	
c) listy zastawne i obligacje		7.992,82	
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		3.805,00	12.173.18
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro			6.773.26
7. Weksle zdyskontowane			
8. Pożyczki wekslowe (1078 kont)			142.755,00
9. Weksle protestowane:			
a) poch. z dysk. i poż. weksl. (108 k.)		16.957,00	
b) poch. z innych kredytów (.... kont)			16.957,00
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezp. papierami wart. (... kont)			
b) zabezpieczone hipoteką (.... kont)			
c) zabezp. innymi wartośc. (2 kont)		90.960,00	90.960 00
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (10 kont)		1.075,00	
b) innych wartości			
c) pożyczki zakładu zastawniczego			1 075,00
12. Pożyczki na skrypty dłużne (.... kont)			
13. Pomoc skarbu państwa z tyt. %% od układ. konw.			3 086,24
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Kom. Konwersyjny Banku Akceptac. (.... kont)			79.743,26
15. Odsetki zaległe			
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości			3.214,13
18. Różne			2.867,23
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			1.029,43
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych		47.974,65	
b) za rok sprawozdawczy		29.828,01	77.802,66
Razem			448.387.19
21. Depozyty		244.146,76	
22. Udzielone gwarancje		86.000 00	
23. Inkaso		4.854,54	
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			335.001,30
Ogółem			783.388,49

Stan bierny.

	W wal. obc Zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy			40 000,00
2. Fundusz zasobowy			1.996,75
3. Fundusze specjalne			
a) kapitał zasobowy wkładów zawiązk.			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno-publicznych:			
a) bezterminowe (1 kont)		970,59	
b) terminowe (2 kont)		178,324,93	179.295,52
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno-prywatnych			
a) bezterminowe (125 kont)		42.200,05	
b) terminowe do 3 mies. (101 kont)		5.908,14	
c) term. ponad 3 m. i warunk. (71 k.)		19.319,66	67.427,85
8. Rachunki bieżące (czekowe, przekazowe itp.)			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publ. (8 kont)		25.863,30	
b) osób fizycznych i prawno-prywatnych (29 kont)		15.427,40	41.290,70
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			333,00
10. Zobowiązania inkasowe			100,00
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach Państwowych			
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.		27.775,00	
d) w innych instytucjach kredytowych.			27.775,00
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe		78.340,56	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje			78.340,56
15. Banki i K. K. O. Loro			
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			4.131,91
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokresowe)			7.695,90
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			448.387,19
22. Różni za depozyty		244.146,76	
23. Zobowiązania z tytułu udziel. gwarancyj		86.000,00	
24. Różni za inkaso		4.854 54	
25. Bank Akceptacyjny			
26. Fundusz Emerytalny			335.001,30
Ogółem			783.388,49

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1936 ROK.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych	13.506,29	
b) od rachunków bieżących	1.753,44	
c) od redyskonta weksli	1.368,51	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	5.429,59	
e) różne inne	1.543,55	24 001,38
2. Prowizje wypłacone		139,55
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	19,227,91	
b) świadczenia socjalne	1.513,22	
c) wydatki rzeczowe	4 864,67	25.605,80
4. Podatki i opłaty skarbowe		42,67
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	355,41	355,41
6. Odpisy na dłużnikach		12.809,79
7. Różnice kursowe na rach. w wal. obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartośc.		7.113,12
9. Różne. Fundusz zasobowy (odzysk. straty)		1.506,13
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego		
11. Nadwyżka		
Razem		71,573,85

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	19.019,22	
b) od rachunków bieżących	3.222,78	
c) od pożyczek terminowych na zastaw	8,60	
d) od pożyczek skonwertowanych	7.498,77	
e) od pożyczek i wierzyteln. hipotecznych		
f) od papierów wartościowych	1.436,86	
g) od K. K. O. i Banków	146,34	
h) różne inne		31.332,57
2. Prowizje pobrane		8,535,22
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Odzyskane straty		1.506,13
7. Opłaty na koszty administracji		371,92
8. Różne dochody		
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		29 828,01
Razem		71.573,85

Buchalter: (—) Józef Białas

Przewodniczący Komisji Rewizyjnej: (—) Tomasz Łaszkiewicz
Członkowie: (—) Andrzej Jaros
(—) Stanisław Starościak

Tymczasowy Zarząd:
Przewodniczący: (—) Otton Tomaszewski
Zastępca: (—) Józef Białas
Członek: (—) Brunon Żelazowski

Redaktor odpowiedzialny: Bolesław Obszyński. Wydawca: Samorządowy Instytut Wydawniczy sp. z o. o.

Drukarnia Samorządowego Instytutu Wydawniczego. Warszawa, ulica Miodowa Nr. 6.